Lietas Nr. C17163712
Lietas arhīva Nr. CA-0611-15/20

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

2015.gada 7.aprīlī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:
sēdes priekšsēdētāja tiesnese L.Pliča
tiesneši A.Veita un J.Freimanis
ar sekretāri D.Zinovatnaju
piedaloties zvērinātiem advokātiem K.Vanagam, V.Zaulam
izskatīja atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34 civillietu /Organizācija A/ (līdz puses procesuālo tiesību pārņemšanai /Organizācija B/, maksātnespējīgā /Organizācija C/) prasībā pret /Persona C/ par darījumu atzīšanu par spēkā neesošiem, zaudējumu un parāda piedziņu sakarā ar /Persona C/ apelācijas sūdzību par Jūrmalas pilsētas tiesas /Datums B/ spriedumu.

APRAKSTOŠĀ DAĻA

/Datums C/ maksātnespējīgā /Organizācija C/ (turpmāk – prasītāja) cēlusi tiesā prasību pret /Persona C/ (turpmāk – atbildētājs) par darījumu atzīšanu par spēkā neesošiem un LVL 74’022,36 piedziņu, norādot sekojošo :

Ar Rīgas rajona tiesas /Datums D/ spriedumu pasludināts /Organizācija C/ maksātnespējas process un par administratoru iecelts /Persona D/.

/Datums E/ administrators pieņēmis lēmumu noteikt par parādnieka pārstāvi maksātnespējas procesā prasītājas valdes locekli /Persona E/. /Persona E/ ir /Persona C/ laulātā, un /Datums F/ oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” publicēts paziņojums par laulāto mantiskām attiecībām, proti, visas mantas šķirtības reģistrāciju Uzņēmumu reģistrā, reģistrācijas Nr./Organizācija D/.

Maksātnespējas procesā, veicot prasītājas grāmatvedības dokumentu pārbaudi, administrators konstatējis, ka laika posmā no /Datums G/ līdz /Datums H/ prasītāja ir noslēgusi ar /Persona C/ vairāk kā divdesmit darījumus, uz kuru pamata atbildētājam izsniegti aizdevumi par kopējo summu LVL 74’022,36.

Aizdevumu izsniegšanu apliecina prasītājas /Datums I/ finanšu pārskats un /Datums J/ finanšu pārskats, kurus apliecinājuši prasītājas dalībnieki un kuri likumā noteiktajā kārtībā iesniegti Uzņēmumu reģistram un Valsts ieņēmumu dienestam. Prasītājas operatīvajā finanšu pārskatā par periodu no /Datums K/ līdz /Datums L/ un prasītājas operatīvajā bilancē uz /Datums M/ norādīts, ka atbildētāja parāds prasītājai uz /Datums M/ ir LVL 74’022,36.

Pārbaudot naudas plūsmu prasītājas bankas kontos, administrators konstatējis, ka atbildētājs aizdevumus no prasītājas bankas konta ir saņēmis atbilstoši ierakstiem par izsniegtajiem aizdevumiem prasītājas grāmatvedībā.

Atbildētājs kopš /Datums N/ ir /Organizācija E/ dalībnieks, kuram pieder 1020 kapitāldaļas kopsummā LVL 1020,00. Līdz ar to saskaņā ar Maksātnespējas likuma 72.panta pirmās daļas 3.punktu atbildētājs atzīstams par ieinteresēto personu attiecībā pret prasītāju.

Tādējādi secināms, ka minētie līgumi, kuri prasītājas finanšu pārskatos norādīti kā bezprocentu aizdevumi un kurus prasītāja ar atbildētāju noslēgusi laika periodā no /Datums O/ līdz /Datums P/ (triju gadu laikā pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas), tikuši noslēgti starp ieinteresētajām personām Maksātnespējas likuma 72.panta izpratnē.

Prasītājas saimnieciskā darbība nekad nav bijusi kreditēšana, un šo bezprocentu darījumu rezultātā prasītāja zaudējusi no apgrozības ievērojamus apgrozāmos līdzekļus LVL 43’679,87 izsniegto aizdevumu apmērā. Uz aizdevumu izsniegšanas brīdi prasītājai bijušas kavētas no Kredītlīnijas līguma Nr./līguma numurs/ izrietošas saistības pret /Organizācija F/, kā arī kavētas saistības pret Valsts ieņēmumu dienestu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, starp prasītāju un atbildētāju laika posmā no /Datums O/ līdz /Datums P/ noslēgtie darījumi (kopā 17 darījumi), pamatojoties uz kuriem atbildētājs saņēmis no prasītājas aizdevumus, kuru neatmaksātā summa sastāda LVL 43’679,87, atzīstami par spēkā neesošiem un šī naudas summa piedzenama no atbildētāja par labu prasītājai.

No prasītājas finanšu pārskatiem par /Datums Q/, /Datums R/, operatīvā finanšu pārskata par /Datums S/ un prasītājas operatīvās bilances uz /Datums T/ administrators konstatējis, ka aizdevumi atbildētājam izsniegti arī pirms Maksātnespējas likuma 96.panta pirmās daļas 2.punktā norādītā termiņa, laika periodā no /Datums U/ līdz /Datums V/ par kopējo summu Ls 30’342,49. Tā kā prasītājas finanšu dokumentācijā atbildētājam izsniegtie aizdevumi atspoguļoti kā īstermiņa aizdevumi, šo aizdevumu samaksas termiņš ir iestājies, un to atmaksa ir kavēta no /Datums W/

Aizdevuma līgumi ar atbildētāju administratora rīcībā nav nodoti, bet no /Organizācija C/ parādnieka pārstāves /Persona E/ ir saņemts paskaidrojums, ko apstiprina Valsts Policijas /nodaļa/ /Organizācija G/ iecirkņa paziņojums Nr./paziņojuma numurs/ no /Datums X/, ka uzsākts kriminālprocess Nr./numurs/, jo darbinieku patvaļīgu darbību rezultātā pazudusi /Organizācija H/ un /Organizācija C/ dokumentācija, tajā skaitā visa grāmatvedības dokumentācija.

Tā kā administratora rīcībā nav datu par atbildētāja veiktu aizdevumu atmaksu, aizdevuma pamatparāds Ls 30’342,49 ir piedzenams no atbildētāja par labu prasītājai.

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 96.panta pirmās daļas 2.punktu, 96.panta otro daļu, 72.panta pirmās daļas 3.punktu, otro daļu, 65.panta 6.punktu, Civillikuma 1934., 1838.pantu, tiesai lūgts :

- atzīt par spēkā neesošiem prasītājas un atbildētāja starpā noslēgtos darījumus, pamatojoties uz kuriem atbildētājs laika posmā no /Datums Y/ līdz /Datums H/ saņēma no /Organizācija C/ aizdevumus, kuru neatmaksātā summa ir Ls 43’679,87;

- piedzīt no atbildētāja par labu /Organizācija C/ parādu Ls 43’679,87;

- piedzīt no atbildētāja par labu /Organizācija E/ parādu Ls 30’342,49, kas izveidojies saskaņā ar aizdevuma līgumiem, noslēgtiem laika posmā no /Datums G/ līdz /Datums Z/.

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas /Datums AA/ lēmumu prasītāja – maksātnespējīgā /Organizācija C/ aizstāta ar tās tiesību un saistību pārņēmēju – /Organizācija I/.

Pēc prasītājas aizstāšanas atbildētājs tiesai sniedzis rakstveida paskaidrojumu, kurā cita starpā norādījis, ka ir /Organizācija C/ vietā kā galvotājs izpildījis saistības pret /Organizācija F/ 248’768,31 Ls apmērā, sakarā ar ko ir iekļauts /Organizācija C/ kreditoru reģistrā. Ņemot vērā minēto un Civillikuma noteikumus par parādnieka tiesībām prasījuma cesijas gadījumos, atbildētāja ieskatā prasījumi lietā pret viņu ir dzēšami ieskaita ceļā, ja tiek atzīti par pamatotiem.

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas /Datums AB/ lēmumu prasītāja /Organizācija I/ aizstāta ar tās tiesību un saistību pārņēmēju – /Organizācija J/.

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas /Datums AC/ lēmumu /Organizācija J/ lietā aizstāta ar tās tiesību pārņēmēju /Organizācija A/.

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas 2014.gada 01.oktobra spriedumu prasība apmierināta pilnībā. Tiesa nolēmusi atzīt par spēkā neesošiem starp /Organizācija C/ un /Persona C/ noslēgtos darījumus, pamatojoties uz kuriem /Organizācija K/ laika posmā no /Datums Y/ līdz /Datums H/ izsniedza /Persona C/ aizdevumus EUR 62 150,87 apmērā, un piedzīt no /Persona C/ /Organizācija L/ labā zaudējumus EUR 62 150,87 (Ls 43 679,87), parādu EUR 43 173,45 (Ls 30 342,49) un ar lietas vešanu saistītos izdevumus EUR 2633,11, kopā piedzenot EUR 107 957,43; piedzīt no /Persona C/ par labu valstij valsts nodevu EUR 2432,16. Piedzīt no /Persona C/ par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 32,28 (Ls 22,69).

Pirmās instances tiesa, atsaucoties uz Maksātnespējas likuma 72.pantu, lietas materiālos esošo Uzņēmumu reģistra /Datums AE/ izziņu, publikācijas apliecinājumu oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", kā arī uz Tiesu informatīvajai sistēmai piesaistītā Uzņēmumu reģistra datu bāzē pieejamo informāciju, secinājusi, ka līgumi, kas lietā iesniegtajos /Organizācija C/ finanšu pārskatos norādīti kā bezprocentu aizdevumi, un kurus /Organizācija C/ noslēgusi ar atbildētāju laika periodā no /Datums Y/ līdz /Datums H/, noslēgti starp ieinteresētajām personām Maksātnespējas likuma 72.panta izpratnē.

Izvērtējot lietā iesniegto /Datums AF/ Kredītlīnijas līgumu Nr./līguma numurs/ un Valsts ieņēmumu dienesta kreditora prasījumu, tiesa atzinusi par pamatotiem un pierādītiem prasītājas argumentus, ka, izsniedzot bezprocentu aizdevumus, /Organizācija C/, kuras saimnieciskā darbība nekad nav bijusi kreditēšana, zaudējusi ievērojamus apgrozāmos līdzekļus laikā, kad sabiedrībai bija neizpildītas saistības pret /Organizācija F/ un Valsts ieņēmumu dienestu.

Līdz ar to tiesa atzinusi, ka ar šiem darījumiem nodarīti zaudējumi /Organizācija C/ kreditoriem un atbildētājam bijis zināms par šādu zaudējumu nodarīšanu, jo atbildētājs nav iesniedzis tiesā pierādījumus par pretējo, kā to nosaka Maksātnespējas likuma 96.panta otrā daļa.

Ņemot vērā minēto un saskaņā ar Civillikuma 1934.pantu, tiesa atzinusi, ka atbildētājam ir pienākums atmaksāt aizdevumus 62'150,87 *euro* apmērā (Ls 43'679,87).

No lietas materiāliem pievienotajiem /Organizācija C/ gada pārskatiem tiesa konstatējusi, ka atbildētājam laika posmā no /Datums G/ līdz /Datums Z/ izsniegti aizdevumi euro valūtā par kopējo summu 43 173,45 euro (Ls 30 342,49), un proti, /Datums AG/ aizdevums 9000 euro apmērā, /Datums AH/ aizdevums 9000 euro apmērā, /Datums AI/ aizdevums 9000 euro apmērā, /Datums AJ/ aizdevums 10 000 euro apmērā, /Datums AK/ aizdevums 3140,12 euro apmērā un /Datums AL/ aizdevums 3033,33 euro apmērā.

No lietā iesniegtā /Organizācija M/ grāmatvedības finanšu pārskata par /Datums R/ tiesa konstatējusi, ka atbildētājam izsniegtie aizdevumi atspoguļoti kā īstermiņa aizdevumi, proti, tādi, kuru samaksas termiņš iestājas ne vēlāk kā gada laikā. Līdz ar to tiesa atzinusi, ka aizdevumu atmaksas termiņš ir iestājies /Datums AM/, un, ņemot vērā to, ka atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus tiesai par aizdevumu atmaksu, atbildētājam ir pienākums atmaksāt saņemtos aizdevumus 43 173,45 *euro* (Ls 30 342,49) apmērā.

Tiesa norādījusi, ka /Organizācija M/ administrators /Datums AN/ cedējis prasījuma tiesības, kas izriet no tiesā celtās prasības pret atbildētāju, /Organizācija I/, un ar Jūrmalas pilsētas tiesas /Datums AA/ lēmumu prasītāja – maksātnespējīgā /Organizācija C/ aizstāta ar tās tiesību un saistību pārņēmēju – /Organizācija I/.

Tiesa atzinusi, ka atbildētājam par cesiju paziņots ar Jūrmalas pilsētas tiesas /Datums AA/ lēmumu par puses aizstāšanu civillietā, un norādījusi, ka saskaņā ar Civillikuma 1808.pantu, pretprasījumus, kas parādniekam bijuši pret cedentu tajā laikā, kad viņam paziņots par cesiju, viņš var vērst ieskaitam arī pret cesionāru.

Atsaucoties uz tiesību doktrīnu, tiesa konstatējusi, ka šķēršļu esamība pretprasījuma izpildījumam vai samaksai ir vērtējama attiecībā pret sākotnējo cedentu, jo no cesionāra atbildētājam vispār nav tiesību prasīt nekādu samaksu.

Līdz ar to, izvērtējot atbildētāja argumentus par to, ka atbildētājs /Organizācija C/ vietā kā galvotājs izpildījis saistības pret /Organizācija N/'768,31 latu apmērā, sakarā ar ko ir iekļauts maksātnespējīgās /Organizācija O/ kreditoru reģistrā un viņam radušās prasījuma tiesības pret /Organizācija C/, līdz ar ko prasījumi izskatāmajā lietā pret viņu ir dzēšami ieskaita ceļā, tiesa atzinusi, ka atbildētāja prasījums nav derīgs ieskaitam, jo tas ir vērsts pret maksātnespējīgo cedentu /Organizācija C/, bet tā izlietošanu ieskaitam aizliedz Maksātnespējas likuma 104.pants, kas noteic, ka ieskaits juridiskās personas maksātnespējas procesā ir pieļaujams, ja parādnieka un kreditora savstarpējie prasījumi radušies vismaz sešus mēnešu pirms juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas.

Konkrētajā lietā tiesa atzinusi, ka atbildētāja prasījuma tiesība pret maksātnespējīgo /Organizācija C/ radušās nevis sešus mēnešus pirms, bet gan pēc /Organizācija C/ maksātnespējas pasludināšanas /Datums E/.

/Datums AO/ /Organizācija I/ cedējusi prasījuma tiesības un ar tām saistītās blakustiesības, kas izriet no Jūrmalas pilsētas tiesā celtās prasības pret atbildētāju, /Organizācija J/, un ar Jūrmalas pilsētas tiesas /Datums AB/ lēmumu prasītāja /Organizācija I/ aizstāta ar tās tiesību un saistību pārņēmēju – /Organizācija J/, savukārt

ar Jūrmalas pilsētas tiesas /Datums AP/ lēmumu prasītāja /Organizācija J/ aizstāta ar tās tiesību un saistību pārņēmēju /Organizācija A/.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzinusi, ka no atbildētāja par labu prasītājam, kurš cesijas ceļā ir ieguvis prasījuma tiesības pret atbildētāju, ir piedzenami naudas līdzekļi 105 324,26 euro apmērā, jo nav pamata piemērot ieskaitu.

Par šo spriedumu atbildētājs /Persona C/ iesniedzis apelācijas sūdzību, pārsūdzot Jūrmalas pilsētas tiesas 2014.gada 1.oktobra spriedumu pilnā apjomā un lūdzot prasību pilnībā noraidīt. Apelācijas sūdzībā norādīts sekojošais :

Ne atbildētājs, ne viņa pilnvarotais pārstāvis nebija saņēmuši pavēstes uz tiesas sēdi, kas notikusi /Datums AQ/, tādēļ nebija ieradušies, un tiesa lietu izskatījusi bez atbildētāja un viņa pilnvarotā pārstāvja klātbūtnes.

Tā kā atbildētājs kā galvotājs izpildījis /Organizācija C/ ar Kredītlīnijas līgumu Nr./līguma numurs/ uzņemtās saistības pret /Organizācija F/ 248’768,31 Ls apmērā un ir iekļauts maksātnespējīgās /Organizācija E/ kreditoru reģistrā, saskaņā ar Civillikuma 1853.pantu atbildētājam ir tiesība prasīt ieskaitu un saskaņā ar Civillikuma 1808.pantu atbildētājs var celt un ceļ iebildumus pret cesionāru /Organizācija A/, jo atbildētāja prasījums, kurš pastāvēja pret cedentu jau pirms atbildētājam kļuvis zināms par cesiju, ir būtiski lielāks par jebkādām prasītājas izvirzītām pretenzijām pret atbildētāju. Līdz ar to atbildētāja ieskatā no viņa nav piedzenamas nekādas parādu summas, kuras /Organizācija C/ ir cedējusi. Pie tam prasība daļā par parāda piedziņu pamatota tikai ar /Organizācija C/ gada pārskatiem, nekādus citus dokumentus, no kuriem būtu redzami aizdevumu izsniegšanas un atmaksas noteikumi, prasītāja tiesai nav iesniegusi un tiesa spriedumā nav vērtējusi.

Pirmās instances tiesa spriedumu daļā par darījumu atzīšanu par spēkā neesošiem pamatojusi ar atzinumu, ka ar šiem darījumiem esot nodarīts zaudējums maksātnespējīgās /Organizācija C/ kreditoriem, taču tiesa nav vērtējusi neapstrīdamu faktu, ka prasība tikusi cedēta un /Organizācija C/ par cesiju saņēmusi atlīdzību. Tā kā neviens no prasītājiem, kuram ticis cedēts maksātnespējīgās sabiedrības prasījums, nepārstāv maksātnespējīgās /Organizācija C/ intereses, ne prasītājai /Organizācija A/, ne tiesai nebija pamata atzīt, ka pastāvētu Civillikuma 1773.pantā paredzētais tiešu vai netiešu zaudējumu rašanās pamats.

Tiesa nepamatoti pamatojusi iebildumus ar Maksātnespējas likuma 104.pantu, noraidot prasītāja argumentus par to, ka prasība ir noraidāma, dzēšot prasījumu ar ieskaitu, tā kā neviens no šā brīža lietas dalībniekiem nav maksātnespējīgs, pie tam atbildētāja prasījuma tiesības pret /Organizācija C/ nav radušās maksātnespējas procesa laikā, bet gan tiesības pastāvēja kopš darījuma noslēgšanas brīža /Datums AR/. Šādā situācijā galvotājam, ja viņš vienlaicīgi ir arī maksātnespējīgā uzņēmuma debitors, nevar liegt tiesības prasīt ieskaita ceļā dzēst visas viņa saistības ar prasījumiem, kuras galvotājam ir sakarā ar galvojuma izpildi.

Prasītāja /Organizācija A/ tiesā iesniegusi rakstveida paskaidrojumus par apelācijas sūdzību, norādot, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota, un pārsūdzētais pirmās instances tiesas spriedums ir likumīgs un pamatots.

Paskaidrojumos norādīts, ka atbildētāja pārstāvim tiesas pavēste nosūtīta /Datums AS/ elektroniski uz Tiesu informatīvajā sistēmā norādīto elektroniskā pasta adresi, līdz ar to atbildētājs nepamatoti norādījis, ka viņa pilnvarotajam pārstāvim par tiesas sēdi /Datums AQ/ nebija paziņots.

Aizdevumu izsniegšanu apliecina gan /Organizācija C/ gada pārskati, gan operatīvās bilances dati un bankas kontu izraksti, tā kā paši aizdevuma līgumi administratoram nav nodoti. Taču atbildētājs faktiski nav apstrīdējis aizdevumu saņemšanas faktu, ko apliecina arī tas, ka atbildētājs vēlas panākt ieskaitu.

Atsaucoties uz doktrīnu, prasītāja norādījusi, ka tāda parādnieka pretprasījuma pieļaušana ieskaitam, kas radies pēc cesijas pilnībā mainītu cedētā prasījuma ekonomisko vērtību, kas nebūtu pieļaujams. Konkrētajā gadījumā gan cedents, gan cesionārs ir ņēmuši vērā, ka cesijas brīdī atbildētājam nebija pretēji vērsta prasījuma un atbildētājs nebija ierakstīts maksātnespējīgās /Organizācija P/ kreditoru reģistrā. Tādējādi atbildētājs prasījumu pret cedentu varētu vērst tikai tad, ja atbildētāja prasījuma tiesības pret maksātnespējīgo sabiedrību būtu radušās pirms tam, kad viņš tika informēts par /Organizācija C/ prasījuma tiesību cesiju.

Atbildētājs nav apstrīdējis pirmās instances tiesas atzinumu, ka atbildētājam par cesiju paziņots ar tiesas /Datums AA/ lēmumu par puses procesuālo tiesību pārņemšanu.

Kamēr galvinieks nav izpildījis galvenā parādnieka saistības pret kreditoru, tam nav tiesību prasīt samaksu no galvenā parādnieka. Līdz ar to atbildētājs nepamatoti norādījis, ka viņa prasījuma tiesības pret maksātnespējīgo /Organizācija C/ radušās līdz ar Galvojuma līguma noslēgšanu, kā to norādījis atbildētājs tiesai /Datums AT/ iesniegtajā lūgumā, kā arī /Datums AU/ lūgumā par dokumentu pievienošanu lietas materiāliem.

Tādējādi atbildētāja prasījuma izmantošana ieskaitam ir pretrunā ar Civillikuma 1808.pantu, kā tas atzīts pārsūdzētajā spriedumā.

Neraugoties uz to, ka neviens no lietas dalībniekiem nav maksātnespējīgs, jāņem vērā tas, ka atbildētāja pretprasījums ir radies un ir vērsts nevis pret /Organizācija Q/, bet gan pret maksātnespējīgo /Organizācija C/, līdz ar to pretprasījuma izmantošanu ieskaitam liedz Maksātnespējas likuma 104.pants, proti, Maksātnespējas likumā noteiktā kreditoru prasījumu apmierināšanas kārtība.

/Datums AV/ Rīgas apgabaltiesā saņemts /Organizācija A/ lūgums par blakus lēmuma pieņemšanu, kurā, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 232.pantu, tiesai lūgts izvērtēt, vai šajā lietā nav konstatējami apstākļi, kas liecina par iespējamu likuma pārkāpumu, un, konstatējot apstākļus, kas liecina par iespējamu likuma pārkāpumu, pieņemt blakus lēmumu, ko nosūtīt attiecīgajai iestādei.

Tiesas sēdē apelācijas sūdzības iesniedzēja /Persona C/ pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Viesturs Zauls apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā norādītajiem pamatiem, prasību neatzina, papildus paskaidroja, ka prasība nav celta kā parāda piedziņa, bet gan kā zaudējumu piedziņa, pamatojoties uz ekskluzīvām tiesībām, kādas likumā noteiktas maksātnespējīga uzņēmumu administratoram. Nepastāv strīds par to, ka uzņēmums ņēmis kredītu un atbildētājs devis personisku galvojumu, un aizdevumu izsniegšana atbildētājam ir jāvērtē kopsakarā ar to, ka atbildētājs galvojis par vēl lielāku saistību izpildi, kuras vēlāk arī izpildījis. Ar brīdi, kad atbildētājs uzņēmās galvot par /Organizācija C/ saistību izpildi, galvotājam radās prasījuma tiesības par summu, kādu viņš kā galvotājs nomaksājis. Faktiski uzņēmums ir parādā atbildētājam.

Prasītājas /Organizācija A/ pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Kalvis Vanags prasību uzturēja uz tajā norādītajiem motīviem un argumentiem, apelācijas sūdzību neatzina, papildus paskaidroja, ka maksātnespējas administratoram ir pienākums noteiktos gadījumos celt prasību, kā arī likumā noteikts, ka gadījumos, ja prasījums ir ilgstošs un sadārdzina maksātnespējas procesu, prasījums ir cedējams. Konkrētajā gadījumā pastāv visi likumā noteiktie priekšnoteikumi prasībā norādīto darījumu atcelšanai. Ja aizdevumi nebūtu izsniegti, uzņēmums varētu segt parādu Valsts ieņēmumu dienestam, un prasībā norādīto aizdevumu izsniegšana veicināja parāda palielināšanos pret banku. Prasījums cedēts, jo to nav izdevies pārdot izsolē. Nav pieļaujama situācija, kad pēc cesijas mainās prasījuma juridiskā daba vai pamats.

MOTĪVU DAĻA.

Civillietu tiesu kolēģija, noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudījusi lietas materiālus un iepazinusies ar rakstveida pierādījumiem, apsvērusi apelācijas sūdzības motīvus, novērtējusi to kopumā, atzīst, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota un prasība ir apmierināma.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektajai daļai apelācijas instances tiesas sprieduma motīvu daļā norāda šā likuma 193.panta piektajā daļā minētos apstākļus, kā arī motivē attieksmi pret pirmās instances tiesas spriedumu. Ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt. Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams un atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektajai daļai Civillietu tiesu kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā paustajai motivācijai.

Līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu tiesu kolēģija atkārtoti lietas faktisko apstākļu juridisko novērtējumu un apsvērumus, ko devusi pirmās instances tiesa un kam apelācijas instances tiesa pievienojas, šajā spriedumā nesniedz.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzībā norādītie argumenti neatspēko pirmās instances tiesas spriedumā izdarītos secinājumus un nedod pamatu prasības noraidīšanai.

Kā nepamatotus Civillietu tiesu kolēģija vērtē apelācijas sūdzības argumentus par lietas izskatīšanu /Datums AQ/ bez atbildētāja un viņa pilnvarotā pārstāvja klātbūtnes, jo lietas materiāli apliecina, ka atbildētājs /Persona C/ lietu veda ar pilnvarotā pārstāvja Viestura Zaula starpniecību. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 86.panta pirmo daļu, ja fiziskā persona lietu ved ar pilnvarotā pārstāvja starpniecību, tiesas paziņojumi un dokumenti nosūtāmi tikai pārstāvim. Tiesas pavēstes nosūtīšanu atbildētāja pārstāvim uz sēdi /Datums AQ/ plkst.11.00 apliecina ieraksts Uzziņas lapā par pavēstes nosūtīšanu /Datums AW/. atbildētāja pilnvarotajam pārstāvim V.Zaulam (lietas lapa 1), kā arī tiesu kolēģija ir pārliecinājusies Tiesu informatīvajā sistēmā, ka pavēste V.Zaulam uz viņa paša tiesai norādīto elektroniskā pasta adresi /E-Pasts A/ ir nosūtīta /Datums AX/ plkst.07:01.

Civilprocesa likuma 56.panta pirmā daļa paredz tiesas pavēstes nosūtīšanu elektroniskā pasta sūtījumā, bet 56.^{1}panta pirmās daļas 4.punkts nosaka, ka personai ir paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu trešajā dienā no nosūtīšanas dienas, ja dokumenti nosūtīti ar elektroniskā pasta sūtījumu.

Nosūtot atbildētāja pārstāvim pavēsti uz viņa norādīto adresi, sāk darboties prezumpcija, ka tiesa ir izpildījusi savu pienākumu paziņot uzaicināmajai personai par lietas izskatīšanas laiku un vietu, kas beidz darboties tad, ja pasta sūtījums adresātam nav izsniegts un tiesa to saņēmusi atpakaļ. Konkrētajā gadījumā šāds apstāklis nav nodibināts.

Par nepamatotu tiesu kolēģija uzskata atbildētāja viedokli, ka viņa prasījums pret cedentu pastāvēja jau pirms atbildētājam kļuva zināms par cesiju, jo viņš bija galvojis bankai par /Organizācija C/ parādsaistībām pēc kredītlīnijas līguma.

Atbilstoši Civillikuma 1704.pantam (kādā apmērā galvinieks apmierina kreditoru, tādā uz viņu pāriet šā pēdējā prasījumi pret galveno parādnieku), 1705.pantam (galvinieks var vērst savu regresa prasību pret galveno parādnieku tikai pēc tam, kad viņš patiesi nolīdzinājis parādu vai tā daļu vai vismaz ar tiesas spriedumu viņam uzlikts pienākums to nolīdzināt) regresa prasības tiesības pret galveno parādnieku galviniekam rodas ar samaksas brīdi.

Tādējādi /Persona C/ prasījumu pret /Organizācija C/ ieguva ar brīdi, kad veica samaksu tobrīd maksātnespējīgā galvenā parādnieka vietā kreditoram /Organizācija R/.

Apelācijas sūdzībā /Persona C/ pausto viedokli par viņa tiesībām prasīt ieskaitu un iebildumu celšanu pret cesionāru, kuros norādīts uz to, ka nekādas parādu summas, kuras maksātnespējīgā /Organizācija C/ cedējusi prasītājam, no viņa nav piedzenamas, tiesu kolēģija uzskata par kļūdainu sekojošu motīvu dēļ :

Lietas materiāli apliecina, ka /Datums AY/ maksātnespējīgās /Organizācija C/ administrators /Persona D/ bija cedējis prasījuma tiesības, kas izriet no cedenta Jūrmalas pilsētas tiesā celtās prasības pret cedenta parādnieku /Persona C/, /Organizācija S/ (lietas lapa 140-141, 147). /Datums AZ/, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 77.pantu, Jūrmalas pilsētas tiesa nolēmusi aizstāt civillietā maksātnespējīgo /Organizācija C/ ar tās tiesību un saistību pārņēmēju /Organizācija S/ (lietas lapa 142). /Persona C/ adresētais paziņojums par cesiju ir parakstīts /Datums BA/ (lietas lapa 129). Faktu, ka /Persona C/ bija informēts par prasījuma cesiju apliecina /Persona C/ pilnvarotās pārstāves /Persona E/ /Datums BB/ parakstītais iesniegums Jūrmalas pilsētas tiesai, kurā lūgts atlikt lietas izskatīšanu un norādīts uz to, ka lietā kā prasītājs ir iestājusies /Organizācija S/ (lietas lapa 153).

No lietas materiāliem redzams, ka par savu saistību izpildi pret banku un attiecīgi arī par savām prasījuma tiesībām pret maksātnespējīgo /Organizācija C/ /Persona C/ tiesu ir informējis /Datums BC/ tiesā saņemtajā lūgumā par dokumentu pievienošanu lietas materiāliem (lietas lapa 168-169). Kā pierādījumu maksātnespējīgās /Organizācija C/ parāda samaksai bankai atbildētājs iesniedzis tiesā maksātnespējīgās /Organizācija C/ ar /Datums BD/ datēto kreditoru reģistru (lietas lapa 172). Savukārt /Datums AU/ lūgumam par dokumentu pievienošanu lietas materiāliem atbildētājs ir pievienojis /Organizācija R/ apliecinājumus par galvotāja saistību izpildi, kuri datēti ar /Datums BE/ un /Datums BF/ (lietas lapas 198-199, 203-204). Nevienā no lietā iesniegtajiem bankas apliecinājumiem nav norādīts datums, kurā /Persona C/ veicis maksājumu bankai saistību dzēšanai saskaņā ar noslēgto galvojuma līgumu par /Organizācija C/ parādsaistībām. Tādējādi tiesu

kolēģija secina, ka lietā iesniegtie pierādījumi neapliecina maksātnespējīgās /Organizācija C/ parādsaistību dzēšanu pret banku pirms /Datums BG/, kas ir vēlāk kā /Persona C/ tapa zināms par cesiju.

Savos lūgumos tiesai par dokumentu pievienošanu lietas materiāliem /Persona C/ pats ir atzinis, ka vienlaicīgi ar /Organizācija C/ parāda samaksu viņam ir radušās prasījuma tiesības pret to, kas ir pretrunā viņa apelācijas sūdzībā paustajai pozīcijai, ka prasījuma tiesības viņam ir radušās ar galvojuma līguma noslēgšanas brīdi.

Atbildētāja iebildumi par ieskaita piemērošanu cesionāra /Organizācija T/ prasības noraidīšanai pamatoti ar to, ka atbildētājs ir samaksājis cedenta parādu. Taču tiesu kolēģija ir konstatējusi, ka cedenta parādu atbildētājs ir samaksājis pēc tam, kad viņš uzzināja par cesiju.

Cesijas līgums, ceļot atsevišķu prasību vai pretprasību šīs lietas ietvaros, nav apstrīdēts, līdz ar to tas atzīstams par tiesiski noslēgtu.

Civillikuma 1808.pants paredz, ka parādnieks var celt pret cesionāru ne vien visas savas ierunas pret viņu pašu, bet arī tās ierunas, kas viņam bijušas pirms cesijas un tās laikā pret cedentu. Savus pretprasījumus, kas viņam bijuši pret cedentu tajā laikā, kad viņam paziņots par cesiju, viņš var vērst ieskaitam pret cesionāru. „Tā kā parādniekam ir tiesības izvirzīt pret cesionāru tikai tos iebildumus un pretprasījumus attiecībā uz cedenta personu, kuri parādniekam piederējuši vēl pirms paziņojuma par cesiju, tad no tā izriet, ka visus tos pretprasījumus, kurus parādnieks būs ieguvis pret cedentu jau pēc paziņojuma par cesiju, viņš vairs nav tiesīgs izmantot pret cesionāru, liedzot pēdējam izmantot iegūto prasījumu” (????? ??????????? ?????????? ???????? ?????????????, ????. ?.??????????, ?., /Datums BH/, ?.2, ?.1440). Tādējādi atbildētāja apelācijas sūdzības argumenti par ieskaita piemērošanu un cesionāra prasības noraidīšanu ir noraidāmi kā pretēji Civillikuma 1808.pantā noteiktajam.

Brīdī, kad /Persona C/ tika informēts par cesiju, stājās spēkā cesijas līgums, kas savukārt nozīmē to, ka maksātnespējīgā /Organizācija C/ zaudēja kreditora statusu un to ieguva cesionārs, līdz ar to tiesības prasīt saistību izpildījumu no /Persona C/, bet ieskaitam ir nepieciešama abu pušu piekrišana. Kreditoram noraidot parādnieka priekšlikumu par ieskaitu, ieskaits nevar notikt.

Kā nepamatotus Civillietu tiesu kolēģija atzīst apelācijas sūdzības argumentus par prasības pamatošanu daļā par parāda piedziņu tikai ar /Organizācija C/ gada pārskatiem, norādot, ka citus dokumentus, no kuriem būtu redzami aizdevumu izsniegšanas un atmaksas noteikumi, prasītāja nav iesniegusi un tiesa spriedumā nav vērtējusi, jo šādi apgalvojumi neatbilst lietā iesniegtajiem pierādījumiem. Kā pierādījumi lietā ir iesniegti ne tikai /Organizācija C/ gada pārskati, bet arī finanšu pārskats par periodu no 01.01.2011.-31.01.2012., operatīvās bilances dati uz /Datums BI/ un /Organizācija R/ izsniegtā informācija par /Organizācija C/ kontā veiktajiem darījumiem (lietas lapas 44-105). Pirmās instances tiesa sprieduma motīvu daļā ir šos pierādījumus vērtējusi to savstarpējā kopsakarībā, kam apelācijas instance pievienojas un atkārtoti vairs šajā spriedumā to nevērtē. Turklāt, jau tas vien, ka atbildētājs vēlas panākt ieskaitu, liecina par to, ka viņš atzīst aizdevuma fakta un prasījuma pastāvēšanu pret viņu.

Apelatora viedokli, ka cesionārs nevar atsaukties uz Maksātnespējas likumā paredzētajām administratora tiesībām prasīt darījumu atzīšanu par spēkā neesošiem, jo šādas tiesības ar likumu ir noteiktas tikai maksātnespējīgā uzņēmuma administratoram, tādēļ nav cedējamas, tiesu kolēģija uzskata par nepamatotu.

Administratora tiesības cedēt parādnieka prasījumus pret trešajām personām, ja parāda piedziņa varētu būt apgrūtināta vai ilgstoša, paredzētas Maksātnespējas likuma 105.pantā.

No lietas materiāliem tiesu kolēģija konstatē, ka maksātnespējīgās /Organizācija C/ administrators, lai nepalielinātu maksātnespējas procesa izdevumus, saskaņojot to ar nodrošināto kreditoru un ņemot vērā, ka prasījuma tiesības nav izdevies pārdot izsolē, bet nodrošinātais kreditors ir atteicies tās paturēt sev un nav piekritis otrās izsoles rīkošanai, ir cedējis prasījuma tiesības pret atbildētāju (lietas lapas 131-139).

Šajā sakarībā kā pamatotu tiesu kolēģija vērtē prasītāja paskaidrojumos uz apelācijas sūdzību pausto viedokli un pievienojas tam, ka Maksātnespējas likuma 96.pantā ir noteikts administratora pienākums noteiktos gadījumos celt tiesā prasību par attiecīgā darījuma atzīšanu par spēkā neesošu neatkarīgi no šā darījuma veida. Ja šāda prasījuma cesija būtu liegta, tad gadījumos, kad piedziņa varētu būt apgrūtināta vai

ilgstoša, palielinātos maksātnespējas procesa izmaksas un tiktu kavēta maksātnespējas procesa pabeigšana, kas būtu pretrunā ar Maksātnespējas likuma 6.panta 4. un 5.punktā nostiprinātajiem procesa efektivitātes un apgrozības ātruma principiem, kā arī Maksātnespējas likuma 26.panta otrajā daļā noteikto administratora pienākumu nodrošināt efektīvu un likumīgu maksātnespējas procesa norisi.

Tādējādi tiesai nav šķēršļu sprieduma argumentācijai izmantot Maksātnespējas likuma 96.panta regulējumu.

Ņemot vērā tos pirmās instances tiesas motīvus, kuriem apelācijas instances tiesa pievienojusies, izvērtējot visus lietā esošos pierādījumus un apelācijas sūdzības argumentus, tiesu kolēģija atzīst prasību par apmierināmu pilnībā.

Prasītājs ir iesniedzis tiesā lūgumu par blakus lēmuma pieņemšanu.

Civilprocesa likuma 232.panta pirmā daļa nosaka, ja, izskatot lietu konstatēti apstākļi, kas liecina par iespējamu likuma pārkāpumu, tiesa ir tiesīga pieņemt blakus lēmumu, ko nosūta attiecīgajai iestādei. Tātad blakus lēmuma pieņemšana ir tiesas iniciatīva, nevis vienas puses lūgums.

Tiesu kolēģijas ieskatā blakus lēmuma pieņemšana civillietā ir nepieciešama pie apstākļiem, ja tiesa, izskatot lietu, konstatē būtisku tiesību normu pārkāpumu, ko nepieciešams novērst nekavējoties. Konkrētajā lietā tiesa pušu strīdā vērtē civiltiesiskos aspektus un tādus apstākļus izskatāmajā civillietā, kam nepieciešama nekavējoša novēršana, tiesu kolēģija nekonstatē. Tiesas izskatīšanas priekšmets nav apstākļu konstatēšana, kas liecina par iespējamu Krimināllikuma 196.panta un/vai 213.panta pārkāpumu, tādēļ tiesu kolēģija nerod pamatu pēc viena lietas dalībnieka lūguma blakus lēmuma pieņemšanai lietā. Prasītājam pašam nav šķēršļu vērsties kompetentajās iestādēs ar iesniegumu atbildētāja iespējamā kriminālpārkāpuma izvērtēšanai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta otro daļu ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji. Prasītāja lūgusi atlīdzināt ar lietas vešanu saistītos izdevumus advokāta palīdzības samaksai, kurus prasītāja ir samaksājusi EUR 6050 apmērā, ko pierāda /Organizācija U/ /Datums BJ/ rēķins Nr.MH-114 un /Datums BK/ maksājuma uzdevums Nr.658 (lietas lapas 246-247).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1)c)punktu atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasībās summa pārsniedz 57 001 euro, izdevumi advokāta palīdzības samaksai atlīdzināmi to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 5 procentiem no prasījumu apmierinātās daļas.

Prasība ir apmierināta kopsummā par EUR 105 324,32, no kuras 5% ir EUR 5266,23, kurus atbildētājam jāatlīdzina prasītājai.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Tā kā, atbilstoši Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 10.punktam, administratori prasībās, kas celtas par maksātnespējīgu atzītas personas labā, no tiesas izdevumu samaksas ir atbrīvoti, tad valsts nodeva, atbilstoši apmierinātajai prasījuma daļai, piedzenama no atbildētāja valsts labā.

Tiesa ir atzinusi par pamatotu un apmierināmu prasību EUR 105 324,32 apmērā, tātad atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta ,,e" apakšpunktam (redakcijā, kas bija spēkā uz prasības iesniegšanas tiesā brīdi) valsts nodeva ir EUR 1465,84 (parāds Ls 74022,35= 490+1% no 54022,35=490 +540,22 =1030,20, kas atbilst EUR 1465,8).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam un valsts akciju sabiedrības „Latvijas Pasts" tarifiem šajā lietā ar tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi (ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi) ir bijuši 41,55 euro apmērā (ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu kopējie izdevumi pirmās instances tiesā EUR 32,28 (lietas lapa 2) plus ar tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi apelācijas instances tiesā 9,27 euro apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu sprieduma labprātīgas izpildes termiņš /Persona C/ nosakāms 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Šajā termiņā valsts labā piedzenamo tiesas izdevumu samaksu apliecinošs dokuments iesniedzams Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas kancelejā, lai netiktu uzsākta sprieduma piespiedu izpilde.

REZOLUTĪVĀ DAĻA

Vadoties no Civilprocesa likuma 8.panta, 93.panta pirmās daļas, 97.panta, 42.panta pirmās daļas, 44.panta pirmās daļas 1)c)punkta, 189.-194.panta, 426., 432., 434.panta Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda:

Prasību apmierināt.

Atzīt par spēkā neesošiem starp /Organizācija V/,reģistrācijas numurs /Organizācija W/, un /Persona C/, personas kods /Personas kods A/, noslēgtos darījumus, pamatojoties uz kuriem /Organizācija K/ laika posmā no /Datums Y/ līdz /Datums H/ izsniedza /Persona C/ aizdevumus EUR 62 150,87 apmērā.

Piedzīt no /Persona C/, personas kods /Personas kods A/, par labu /Organizācija X/, vienotais reģistrācijas numurs /Organizācija Y/, zaudējumus EUR 62 150,87 , parādu EUR 43 173,45 un ar lietas vešanu saistītos izdevumus EUR 5266,22, kopā piedzenot EUR 110 590,54 (viens simts desmit tūkstoši pieci simti deviņdesmit euro un 54 euro centi).

Piedzīt no /Persona C/, personas kods /Personas kods A/, par labu valstij valsts nodevu EUR 1465,84 (viens tūkstotis četri simti sešdesmit pieci euro un 84 euro centi).

Piedzīt no /Persona C/, personas kods /Personas kods A/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 41,55 (četrdesmit viens euro un 55 euro centi).

Noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Šajā termiņā valsts labā piedzenamo tiesas izdevumu samaksu apliecinošs dokuments iesniedzams Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas kancelejā, Brīvības bulvārī 34, Rīgā, lai netiktu uzsākta sprieduma piespiedu izpilde.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami, norādot šādus rekvizītus – saņēmējs: Tiesu administrācija, nodokļu maksātāja Nr.90001672316; saņēmēja iestāde: Valsts kase; BIC kods: TRELLV22; konta Nr.LV51TREL2190458019000; maksājuma mērķī jānorāda dati lietas identificēšanai (piemēram, procesa dalībnieka personas dati, lietas nosaukums, numurs vai tml.).

Valsts nodeva iemaksājama, norādot šādus saņēmēja bankas rekvizītus – saņēmējs: Valsts kase, reģ.Nr. 90000050138; saņēmēja iestāde: Valsts kase; BIC kods: TRELLV22; konta Nr. LV55TREL1060190911200; maksājuma mērķī jānorāda dati lietas identificēšanai (piemēram, procesa dalībnieka personas dati, lietas nosaukums, numurs vai tml.).

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentam, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2015.gada 30.aprīlī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja: (personiskais paraksts) L.Pliča

Tiesneši: (personiskais paraksts) A.Veita

(personiskais paraksts) J.Freimanis